

Styreleder Terje Uggens tale til årsmøte i Mjøsen Skog SA, Honne 6. april 2017

Ordfører og gode andelseiere og tillitsvalgte årsmøtedelegater

Fokus på samarbeid, industriutvikling og grunneierrett

2016 ble året med det nest største totaluttaket fra norske skoger siden 1920. For tredje år på rad ble det også et rekordår for Mjøsen Skog. Dette til tross for til dels betydelig tøffere konkurranse i våre områder. Vi omsatte nær 1,2 mill. kbm tømmer. I tillegg satte vi rekord mht. planting, ungskogpleie og gjødsling. Dette er tiltak som gir gode forutsetninger for framtidsskogen. Rekorder til tross; Vi kan fortsatt bli bedre på ungskogpleie, for det er kvalitetsvirke til best mulig pris vi vil produsere mest av. Svenskene har en klar ledelse på oss på dette området – og vi liker ikke å bli slått av svenskene!

Vi har jobbet målrettet for å forbedre tømmerverdien for skogeier ved å øke sagtømmerandelen. Økningen skyldes i hovedsak at Sverige har et sagtømmerreglement som er mindre strengt enn det norske, og det utnytter vi. Vi selger tømmer som norske sagbruk ikke vil ha, til Sverige etter svensk sagtømmerreglement.

I praksis er det massevirke etter norsk måling som går som sagtømmer til Sverige. Grunnen til det er at svensk tremekanisk industri er betydelig større og har bredere produkt/markedsspekter enn våre kvalitetsspesialiserte sagbruk. Skurlast av det dårligste tømmeret i Sverige går for eksempel til markeder med lavere kvalitetskrav, f.eks. land i Nord Afrika, mens norske sagbruk i hovedsak produserer ferdigvarer for det kvalitetsbevisst norske markedet. En del av det dårligste sagtømmeret i Sverige går dessuten til emballasjeindustri.

Gjennom året har det vært hovedfokus på fire områder:

- Videreutviklings- og forbedringsarbeidet i samarbeid med Glommen Skog
- Utvikling av 2.0 versjonen av forvaltnings- og skogplanverktøyet Allma i samarbeid med AT Skog og Allskog
- Styrking av samhold mellom oss i Mjøsen, Glommen, Viken, AT, Allskog og Vestskog. Revitalisering av Skogeierforbundet som et spisset, omforent og sterkt, felles nasjonalt næringspolitisk organ. Økt samhold og ny giv i vår felles paraplyorganisasjon.
- Spisset fokus på næringspolitikk på særlig to områder: Eiendomsrettigheter og rammebetingelser for ny industri.

Jeg skal kommentere disse hovedfokusområdene i tur og orden.

Samarbeidet med Glommen

Samarbeidet med Glommen først. Her har vi definert to hovedmål, nemlig «Økt rotnetto» og «Bedre tjenester og service til våre andelseiere». Vi har utarbeidet et felles operativt utviklings- og forbedringsprogram med fokus på kompetanse, interne rutiner og arbeidsverktøy.

Som jeg var inne på innledningsvis, er god skogskjøtsel et område vi gradvis blir bedre på, men hvor vi fortsatt har mer å hente før vi kan si at vi er skikkelige gode. Det er viktig å gi framtidstrærne de beste forutsetninger for å produsere kvalitetsvirke. God skogskjøtsel er reelt sett gode investeringstiltak som gir større sagtømmerandel og bedre sagtømmerpris, det vil si økt rotnetto og bedre arealavkastning. Sammen med Glommen Skog utarbeider vi en håndbok i skogskjøtsel som skal inspirere og gi skogeier et godt faglig grunnlag for egen skogskjøttestrategi med prioriterte tiltak.

I fellesskap er vi i gang med kundeundersøkelser for å gi våre skogbruksledere og hele bedriften større innsikt og bedre forutsetninger for å møte hver enkelt skogeiers behov. Her er det tre viktige stikkord: Informasjon, informasjon og informasjon. Et avgjørende viktig område å være gode på og der vi alltid kan bli bedre. Det er ikke til å unngå at det under uheldige omstendigheter kan gå feil; At hogsten ikke kommer i gang som planlagt, at det blir større kjøreskader enn forventet, eller at tømmertransporten går tregere enn forventet. Da er nettopp god og åpen informasjon helt avgjørende for å opprettholde tilliten. Vi er fullt innforstått med at god kundeopplevelse er avgjørende for oppslutning og lojalitet.

Norsk sagtømmergelement var jeg også inne på innledningsvis. Glommen og Mjøsen har sammen gått i dialog med Moelven for å gå gjennom innmålingsspesifikasjonen for sagtømmer. Målet er å få på plass forenkling av et komplisert reglement, som ikke har vært fornyet på lenge. Viktige temaer er krok og gankvist.

Ny versjon av Allmaløsningen

Skogplanverktøyet Allma, som vi samarbeider med AT og Allskog om, kunne nylig introdusere den nye 2.0 versjonen. Denne har blitt et betydelig mer brukervennlig verktøy og er definitivt i front i skandinavisk sammenheng.

Med egen app (foreløpig bare for Iphone/Ipad, men det kommer også løsning for Android) og gode offline-løsninger, er vi på klar lederplass mht brukervennlighet og brukernytte. Dette er skogeierens eget operative verktøy, som gir god oversikt og mulighet for aktiv planlegging og logging av skjøtselstiltak og drift. Skogeier kan, hvis ønskelig, oppdatere alle tiltak i planen selv, eller overlate det til fagfolk i Mjøsen Skog.

Samarbeidet i skogeiersamvirket

Skogeierforbundet har gjennom året befestet sin plass og styrket sin slagkraft som felles paraplyorganisasjon med revitalisert oppslutning og godt samspill mellom de seks skogeierandelslagene på viktige næringspolitiske saker.

Skogeierforbundet jobber godt med sentrale politikere og embedsverk for å sikre skogeierens interesser. Erik Lahnstein har lang fartstid i dette miljøet. Han pleier et solid nettverk i stortings- og departementsmiljøer, og bruker dette godt. Nils Bøhn har en grunnsolid fagplattform og sterk posisjon i krevende og arbeidsintensive prosesser knyttet til sertifisering og vern. Han spiller en sentral og avgjørende rolle for våre interesser. Forbundets innsats har gitt gjennomslag i viktige saker angående våre grunneierrettigheter og rammebetingelsene for skog- og trenæring.

Næringspolitiske prioriteringer

I mars nedsatte forbundet to arbeidsutvalg for å vurdere forbundets prioriteringer av arbeidsoppgaver, styringsform og organisering. I organisasjonsutvalget har vår nestleder Lisbet Rustad gjort en solid jobb sammen med nestlederne i de andre andelslagene. Konklusjonen fra deres arbeid er at forbundsstyret, som i dag består av styrelederne i de seks andelslagene, forsterkes med inntil to styremedlemmer som velges på prioritert kompetansegrunnlag. Videre reetableres Lederforum og Næringspolitisk gruppe.

I Lederforum sitter de seks direktørene i andelslagene og i Næringspolitisk gruppe sitter våre seks næringspolitiske ansvarlige. Berit Sanness har sammen med de andre på næringspolitisk side, levert en god og grundig vurdering som grunnlag for forbundets fokus og spissere prioritering av arbeidsområder, samt anbefaling om bedre forankring av det næringspolitiske arbeidet ute i andelslagene.

Industriutvikling og rammevilkår

Sammenlignet med situasjonen for ett år siden, er det fristende å bruke den lyriske formuleringen «Det lysner i skogen !»

Tidligere har jeg gitt uttrykk for, bl.a. i en leder i magasinet Skog, at tømmer fra norske skoger i dag er en dårlig utnyttet ressurs for industrireising, verdiskaping og sysselsetting. Vår organiske, naturlige og fornybare råvare har et mangfoldig og omfattende potensiale som det snakkes mye om, men som ikke utnyttes for det den er verdt – i hvert fall ikke i Norge.

Vi har heldigvis vår tremekaniske industri intakt og i god utvikling, men 60-70 % av massevirket eksporteres, hovedsakelig til Sverige. Dette råstoffet betales det ikke mer for enn det den svenske industrien må betale for å få tømmeret. Det positive i utviklingen, så lenge vi er avhengig av svensk industri, er at veksten i svensk industri endrer tømmerstrømmene og styrker konkurransen om råvaren.

Som eksempel nevnes SCAs utvidede fabrikk i Östrand nord for Sundsvall ved den Botniska Viken. Utvidelsen vil øke virkesforbruket med 2,3 mill kbm tømmer – opp fra 2,4 til 4,7 mill. kbm. Dette, sammen med andre nyetableringer og utvidelser i Sverige, vil merkes for Karlstadindustrien. Danske Banks analyser viser at massevirkebehovet (rundvirke og flis) vil øke med ca 5 mill. kbm. Vi ser allerede positive signaler som på litt sikt gir grunnlag for en gradvis prisoppgang.

Den største priseffekten vil likevel komme med nyetablering av norsk fiberforbrukende industri. Problemet her er betalingsevnen for råstoffet. Sannsynligvis vil ny industrivirksomhet måtte belage seg på en tømmerpris som ligger 70-100 kr høyere enn markedsprisen i dag. Med mindre norske skogeier vil akseptere dårligere betalt av norsk industri enn hva svenskene er beredt til å betale ved reell konkurranse om virket?

Hvordan skal vi lykkes med å bygge opp ny fiberforbrukende industri i Norge? Jeg kommer tilbake til den tremekaniske industrien om litt. Vi har brukt mye oppmerksomhet og ressurser på rammebetingelser gjennom året. Det har vært nødvendig å si tydelig fra at det ikke er realistisk å få på plass investeringer til ny industri i større omfang her til lands før våre rammebetingelser er sammenlignbare med rammebetingelsene i Sverige. Kommer vi ikke dit, er det helt enkelt for spinkelt grunnlag for tilstrekkelig lønnsomhet i norsk treforedling. Da fortsetter den kraftfulle utviklingen i Sverige i stedet. Det kan vi i så fall være dundrende enige om å mislike, men det hjelper oss lite !

Skogmeldingen

For ett år siden sto jeg her å doserte min misnøye med mangelfull politisk forståelse og tilrettelegging knyttet til utfallet av strategiprosessen SKOG22. Jeg uttrykte også en dempet forventning til innholdet i Skogmeldingen, hvor regjeringens strategi for skog-Norges framtid skulle formuleres og presenteres. Meldingen var lovet på våren like etter årsmøtet.

Det kom ikke noen Skogmelding på våren i fjor. Derimot kom den utpå høsten (Meld. St. 6 (2016-2017)), med tittelen «Verdier i vekst – Konkurransedyktig skog- og trenæring», også kalt Skogmeldingen. Dessverre var meldingen omtrent like innholdsløs som min neddempede forventningen hadde tilsagt.

Skogmeldingen var riktignok full av gode beskrivelser av muligheter, men nærmest blottet for virkemidler og konkrete tiltak. Dette ble det respondert på med sjelden og markant tydelighet. Alle skogeierandelslagene sto sammen i en rørende enighet, og Skogeierforbundet frontet vår felles kamp for politisk oppvåkning og reell satsing på en skogstrategi med innhold og forutsetninger, for å gi næringskjeden det løftet vi trenger; En strategi med konkrete tiltak og virkemidler. En strategi som gir realisme til et reelt løft.

Den tydelig adresserte kritikken fra skogsiden, en dedikert og målrettet saksordfører Line Henriette Hjemdal fra Krf under Næringskomiteens behandling av stortingsmeldingen, og god behandling i Stortinget, har gitt resultater. Det har vært en oppvåknings- og erkjennelsesprosess i alle partier på Stortinget, og vi er nå i ferd med å få på plass den skogstrategien vi har etterlyst lenge og jobbet hardt for å få.

Næringskomiteen slo bl.a. enstemmig fast som vesentlig grunnplanke at skognæringen er en strategisk viktig næring for Norge. Det betyr at det settes ambisjoner for hvordan sektoren skal utvikle seg, og at det utarbeides en samlet politikk for å utvikle næringen. Det samme er gjort for eksempel for den maritime næringen i Norge. Da vil prinsippet om næringsnøytralitet bli mindre problematisk når det gjelder virkemidler. Næringskomiteens flertall mener det trengs nye og næringsspesifikke tiltak og rammebetingelser for å realisere mulighetene for industri som har sitt utgangspunkt i blant annet biomasse fra skog. Komiteen ber regjeringen om å utarbeide en strategi som stimulerer etterspørselen etter grønne trebaserte produkter, og Stortinget ber regjeringen sørge for at tre som byggemateriale i større grad blir brukt ved offentlige innkjøp.

Det gjenstår riktignok å se hvordan dette følges opp videre. Men det er et markant bedre klima for å få dette til nå, og det er en realistisk optimisme å spore. La bare høstens Stortingsvalg bli en konkurranse om å følge opp ambisjonene som Stortingets behandling av Skogmeldingen legger opp til !

Industrimeldingen ble oversendt Stortinget den 31. mars. Hovedbudskapet er at Norge skal bli grønnere, smartere og mer nyskapende. Gjennom Industrimeldingen har Regjeringen og Stortinget mulighet til å styrke vårt industriutviklingsbehov med komparative fortrinn. Nå har også Norsk Industri med Stein Lier Hansen i spissen kommet på banen og foreslår å forlate næringsnøytralitetsprinsippet. Lier Hansen har uttalt at norsk treforedling kan vokse, forutsatt at vi har samme vilkår som svensker og finner. Det er helt etter vårt syn. Endelig er vi flere som forfekter dette, og det er bra!

Rapporten fra regjeringens ekspertutvalg «Grønn konkurransekraft»

Også regjeringens eget ekspertutvalg ved Connie Hedegaard og Idar Kreutzer, som kom med sin rapport: «Grønn konkurransekraft» i slutten av oktober, gir oppløftende signaler om skog- og trenæringen. Utvalget peker på at skogen vil spille en nøkkelrolle i arbeidet med å redusere utslippene i en rekke sektorer.

Rapporten slår bl.a. fast at (sitat):

«Tilgang på bærekraftig biomasse må sikres for å legge til rette for klimagassreduksjoner og framtidig konkurransekraft. Dette gjøres mest effektivt gjennom å stimulere etterspørsel etter biomasse fra norsk skog. Flere av veikartene peker på økt behov for biobaserte råvarer og produkter: Økt bruk av tre i bygg, trekull som erstatter kull i prosessindustrien, bioetanol til plastproduksjon, biodrivstoff til transportsektoren, biorafinering og fiskefôr fra skogråvarer.»

Utvalget peker på at bruken av tre i bygg bør økes blant annet gjennom offentlig etterspørselspolitikk, utvikling av standarder, FOU og kompetansehevede tiltak. Det anbefales at det settes krav til karbonavtrykket av byggematerialer og at staten bør ta initiativ til merkeordninger og rapportering som stimulerer til at forbrukere og bedrifter tar informerte valg. Utvalget slår videre fast at Norge bør ha en offensiv og forutsigbar opptrappingsplan for bruk av avansert biodrivstoff, og at regjeringen må fjerne hindringer for effektiv skogsdrift samtidig som det tas hensyn til naturmangfold.

Kapitalfond

Høsten 2015 tok Mjøsen Skog til ordet for nye grep for industrireisning - et initiativ for å reise kapital (ref. MjøsenNytt nr. 8 2015). Vi foreslo å konstruere en «gearkasse» der skogeierkapital, industriell og finansiell kapital, kompetanse- og teknologimiljøer, og norske myndigheter utgjør drevene som går i hverandre og gir forsterket kraft og skyv mot et skifte - et paradigmeskifte; Et løft der norsk skogråstoff går til industri med arbeidsplasser og foredlingsverdi i Norge.

Vi mente at spørsmålet om hva produktet kan være, hvor markedet er, konkurransedyktigheten, hvilken teknologi eller produksjonsprosess som skal anvendes, og hvor produksjonen skal lokaliseres, skulle utredes parallelt. Vårt poeng var at vi må få på plass rammebetingelser som faktisk utløser dette omfattende og tunge løftet, der skogeierkapital og annen kapital finner det tilstrekkelig interessant å satse på gode prosjekter i Norge.

Dette ble drøftet med de andre skogeierandelslagene og i flere møter i Skogeierforbundet. I november fulgte Forbundet opp med brev til Landbruks- og matdepartementet og Finansdepartementet med headingen: «Omplassering av skogkapital til industrikapital». Siden er dette blitt jobbet videre med av Skogeierforbundet på en god måte og er også fulgt opp i samspill mellom Norges Skogeierforbund, Norskog og Statskog.

Forslaget er at skogeier skal få anledning til å avsette inntil 30% av tømmerverdien ved salg av tømmer til et investeringsfond som skal investere i norsk skogindustri. Det er forutsatt at skogeier først har avsatt minimum 10 % til skogfond. Det er videre forutsatt at avsetningen til investeringsfond skal være skattefri og at skattlegging skjer først ved utbytte eller ved realisering av andeler i industrifondet. Ordningen innebærer følgelig en skattekreditt. En mulighet for å bruke skogfondsystemet som verktøy for innbetaling av midler til investeringsfondet og til å holde oversikt over skogeierens industrifondsandeler, er diskutert med Landbruksdirektoratet.

Det er viktig å understreke at skogfond og investeringsfond holdes strengt adskilt. Vi kan ikke risikere at skogfundsordningen blir satt i spill fra Finansdepartementets side. Til det er skogfundsordningen altfor verdifull for skogbruket. Det kan være aktuelt å etablere investeringsfond på flere nivåer: Nasjonalt investeringsfond, regionale investeringsfond og investeringsfond som har til formål å reise kapital til konkrete industriprosjekter. Et nasjonalt investeringsfond vil kunne etableres av Norges Skogeierforbund, eventuelt i samarbeid med Norskog eller andre organisasjoner. Regionale fond kan eksempelvis etableres av en eller flere skogeierandelslag i samarbeid.

Ordningen vil kreve endringer i skatteloven og i forskrift om skogfond. Dette jobbes det godt med og i samstemthet mellom skogeierandelslagene. Det ble satt ytterligere trykk på saken i siste styremøte i Skogeierforbundet nå i mars da det ble vedtatt at arbeidet med å få etablert egen skattekredittordning for mobilisering av skogeierkapital til industriformål i Norge gis høy prioritet. Forbundet skal innhente nødvendig juridisk kompetanse for å utvikle detaljert forslag til ordning, innretning og organisering. Det er forutsatt at det skal være dialog med andelslagene og styret underveis, for å avstemme innretningen av forslag til løsning og å samordne videre påvirkningsløp.

Også her har Næringskomiteen på Stortinget gitt et betydelig bidrag i riktig retning under sin behandling av Skogmeldingen. Komiteen understreker behovet for kapital for å reise ny industri, etablere nye produksjonsanlegg og gjennomføre større investeringer i eksisterende industri. Komiteen peker på at det nye statlige investeringsfondet Fornybar AS må bidra til å sikre kapital til slike investeringer. Og komiteens flertall (alle unntatt SV) ber regjeringen legge frem et forslag til en skattekredittordning for skogeiere som investerer i skogsindustri i forbindelse med statsbudsjettet for 2018.

Dette engasjerer også i skogeierlaga. I forbindelse med årsmøtene i mars fikk vi innspill på dette temaet både fra Fåberg Skogeierlag og fra Biri Skogeierlag. Vi har hatt et oppfølgende møte med representanter fra disse to skogeierlagene og hadde en god og konstruktiv «brainstorming» på

løsnings- og organiseringsalternativer knyttet til reising av skogeierkapital til industri. Vi er enige om å møtes igjen etter at Skogeierforbundet har kommet ett skritt videre i sitt arbeid og det foreligger et mer bearbeidet forslag. Det er godt å ha tydelig backing i den videre prosessen i en så viktig og sentral sak.

Vår tremekaniske industri

Så til vår tremekaniske industri, som går godt og som vi er svært avhengig av. Mjøsen Skog har, sammen med Glommen, vært langsiktig og tungt inne på eiersiden i vår hjørnesteinsbedrift Moelven ASA. Med sin størrelse, markedsposisjon og utviklingskraft er Moelven en svært viktig aktør for å opprettholde og videreutvikle konkurransedyktig industrikapasitet i vår region. Vi var med både før og under intermessoet med finsk eierskap fra 2001 til 2006. Og vi har vært enda tyngre inne etter at finnene «kastet kortene» i 2006 og Moelven ble kjøpt tilbake på norske hender.

I dag eier Mjøsen og Glommen 40 % av Moelven-konsernet. Nær 80 % av Mjøsen Skogs bokførte egenkapital står i Moelven aksjer. Sammen med Viken og AT eier skogeiersamvirket 60 % av Moelven konsernet, som i 2016 passerte en omsetning på 10 milliarder kroner. Vi har altså alle forutsetninger for å holde et godt grep om utviklingen i Moelven. Det er ikke gitt at Moelven hadde sett ut slik det gjør i dag uten denne langsiktige og industrielt motiverte eierposisjonen fra skogeierandelslagene. Dette er det verdt å ta vare på.

Eidsivas 24 % av Moelvens aksjer har vært til salgs i snart to år. Et godt tilbud ville sannsynligvis også trigget et medsalg av Agri Felleskjøpets aksjeandel på 16 %. Aksjonæravtaler som skogeiersiden ikke uten videre ønsker å gi slipp på, har gjort dette aksjesalget tungt å gjennomføre. Jeg kan forsikre om at vi følger med. Hvordan dette salgsframstøtet finner endelig løsning er ikke likegyldig for oss på skogeiersiden.

I arbeidet med SKOG22, som er en nasjonal strategi for skog- og trenæringen, ble det pekt på at denne sektoren har ressurs- og markedsmessige muligheter for en sterk vekst og utvikling i årene framover. Det er anslått at det er potensiale for en firedobling av omsetningen fra 2012 og fram til 2045, fra 43 til 180 milliarder kroner.

De største mulighetene ligger innenfor byggemarkedet, i form av byggeløsninger og produkter i tre. Tre har et unikt CO₂-fotavtrykk og har som fornybart materiale store fortrinn etter hvert som hele verdenssamfunnet må bevege seg bort fra fossile hydrokarboner og over mot mer biobasert økonomi. Trebaserte konsepter kan bli attraktive i alle segmenter av byggemarkedet; boliger, næringsbygg, offentlige bygg, renovering, ombygging og i anleggsmarkedet (f. eks brukonstruksjoner).

Det er nettopp på dette området at verdikjeden i Innlandet har sin styrke, og det er her vi har størst forutsetninger for å lykkes med industrielle satsinger. Det tilsier at vi har mye av vårt fokus og våre ressurser rettet mot denne sektoren.

Norwegian Wood Cluster

Det ligger god visdom i betraktningen at det er lettere å videreutvikle etablert virksomhet som går godt, enn å starte ny virksomhet helt fra scratch. I vår region har vi, som sagt, et vitalt og sterkt Moelven-konsern og flere andre gode virksomheter både på tremekanisk, på fiberforbrukende og på bygg, i tillegg til sterke akademiske miljøer. Nettverksbygging og satsing på utvikling i klynger, er en oppskrift som har fått internasjonalt gjennomslag. I flere av de sterkeste næringsmiljøene nasjonalt og internasjonalt har dedikert klynge- og nettverkssamarbeid vært en vesentlig drivkraft for innovasjon, industriell utvikling og ny verdiskaping. Offentlig oppmerksomhet og virkemiddelbruk har også i stigende grad blitt allokert til klynger.

Mjøsen Skog SA og 8 andre tunge aktører i verdikjeden skog - industri - bygg har nylig etablert klyngesamarbeidet «Norwegian Wood Cluster». Våre medaktører i klyngen er Glommen Skog SA,

Moelven Industrier ASA, Gausdal Bruvoll SA, Hunton Fiber AS, Forestia AS, Boligpartner AS, Statskog SF og NTNU Gjøvik.

Vi har gode forutsetninger for å ta en ledende posisjon. Vi har råstoffet, vi har industrien og vi har nærhet til markedet. Målet med «Norwegian Wood Cluster» er da også ambisiøst: Innlandet skal bli et internasjonalt ledende kraftsenter på bærekraftig, industriell bygging med tre. I dette ligger å skape størst mulig verdi av skogsråstoffet. Vi skal gjøre det ved å stå sammen i verdikjeden og knytte oss opp mot de sterkeste kompetansemiljøene vi har.

Sentrale satsingsområder er å øke graden av industrialisering i hele verdikjeden, øke innovasjonsevnen og øke kompetansen. Det vil være fokus på å bygge sterkere omdømme til en næring som er tradisjonell, men som er i kraftfull utvikling. Videre ligger det i denne felles satsingen betydelige muligheter for å utvikle nye produkt/markedsområder og å utvikle nye industrielle anvendelser av ulike sortimenter gjennom å ligge i front på produktutvikling og implementering av nye teknologiske løsninger.

Klyngedeltakerne har fokus på å komme i gang med konkrete samarbeidsprosjekter. Etter hvert vil det bli åpnet for andre bedrifter som ønsker å være med. «Norwegian Wood Cluster» skal ikke være en eksklusiv klynge for de største aktørene. I tillegg til bedriftene som er med i klyngen fra oppstart, er det en rekke små og mellomstore bedrifter i vår verdikjede i Innlandet som vil kunne ha nytte av å samarbeide tettere med andre. For å komme med vil det være en forutsetning at bedriften er dedikert og reelt innstilt på å bidra.

Viken Skog og Treklyngen på Follum er ikke med i dette klyngesamarbeidet, men satsingen applauderes fra vår nabo i vest. I siste nummer av VikenNytt uttaler daglig leder i Treklyngen Rolf Jarle Aaberg at klyngedannelsen er positivt for hele verdikjeden. Han ser ingen konflikt eller konkurranse mellom initiativene og ser for seg positive synergier på sikt. La meg understreke at dette er en vurdering vi deler fullt ut. Vi snakker absolutt om supplerende klynger – som kan gi synergier på sikt.

Tømmertransport, flaskehals, Godspakke Innlandet og Nasjonal Transportplan

Regjeringen har satset på veiutbedring og tyngre og lengre tømmerbiler. Dette har den fått honnør for tidligere i flere sammenhenger. Vi har vært utålmodige etter å få et bruprogram på plass for å få fjernet flaskehals i det offentlige veinettet. Bruprogrammet ble ikke nevnt i forslaget til statsbudsjett for 2017, men ble lovet framlagt i Nasjonal Transportplan. Stortingsmeldingen om Nasjonal Transportplan for perioden 2018-2029 ble lagt fram i går og det er igjen grunn til å gi honnør. Regjeringen foreslår at det settes av 300 mill. kroner over 6 år. Det vil si 50 mill. kroner pr år fram til 2023, til forsterkning eller utskifting av svake bruer på fylkesveinettet. Gjennom dette forslaget følger Regjeringen opp det som har vært et krav fra Skogeierforbundets og en samlet skognæring, og som Regjeringen selv har varslet gjennom skogmeldingen.

Ved å fjerne flaskehalsene, vil mer av tømmertransporten kunne foregå med fulle lass og antallet transporter reduseres. Effekten er lavere transportkostnader og reduserte klimagassutslipp. En økning av tillatt totalvekt fra 50 til 60 tonn fører til at antallet transporter reduseres med 25 %. Skogeierforbundets anslår at investeringer på 300 mill. kroner vil redusere skognæringens årlige transportkostnader med 30 mill. kroner.

På transportsiden er også gode jernbaneløsninger helt avgjørende, ikke bare for Mjøsen Skog, men for hele verdikjeden i Innlandet. Mjøsen Skog fikk med seg alle de store aktørene i tømmeromsetningen i en felles uttalelse om terminalløsning i Mjøsdistriktet. Her inngår det at Rudshøgda vil bli riktig plassering for en ny terminal i Mjøsdistriktet. Det har kommet klare løfter fra regjeringspartiene om at Rudshøgda vil bli prioritert med midler i ny Nasjonal Transportplan. Dette følges nå også opp i gårsdagens framlagte stortingsmelding. Regjeringen foreslår at Godspakke Innlandet gjennomføres over 6 år og tilgodesees med investeringer i størrelsesorden 2,5-3 milliarder.

Godspakke Innlandet er en samlet pakke med tiltak for å styrke godstransporten på jernbane i Innlandet. Tiltakspakken går blant annet ut på nye terminaler på Rudshøgda, Kongsvinger og Hauer seter, elektrifisering av strekningen Hamar - Elverum - Kongsvinger og bygging av tilsvinger i Elverum og Kongsvinger. Dette gjør at togene slipper å snu ved hvert knutepunkt og vil gi kortere framføringstid, lavere kostnader og økt konkurransekraft. Effekten av Godspakke Innlandet vil være størst i områdene som ligger lengst fra industri, som Valdres og Gudbrandsdalen.

Det positive gjennomslaget for Godspakke Innlandet i Nasjonal Transportplan er resultat av innsats på flere nivåer. Mjøsen Skog har hatt møter med stortingsbenkene fra Oppland og Hedmark, vi har lobbet overfor Samferdselsdepartementet og møtt stortingsrepresentanter og samferdselsministeren ved flere anledninger det siste året. I tillegg har hele verdikjeden i Innlandet evnet å stå sammen, og Skogeierforbundet har vært en viktig pådriver. Det har også vært god dialog med Bane NOR, som har vist stor evne til å lytte til næringen og følge opp med tiltak. Det er gledelig å se at resultatene kommer når vi evner å opptre samlet fra næringens side.

Grunneierrett og råderett

Grunneierretten er under kontinuerlig press fra mange kanter og interessegrupper. Naturvernorganisasjonene blir stadig proffere lobbyister med gjennomslagskraft for sine kampsaker og posisjoner. Gjennom fjoråret kom det flere stortingsmeldinger med innvirkning på grunneiernes råderett over egen eiendom. Med styrket samarbeid mellom skogeierandelslagene møter vi nå dette mer offensivt. Det gjør oss bedre i stand til å begrense nye restriksjoner på grunneierretten.

Naturmangfoldmeldingen

Naturmangfoldmeldingen ble behandlet av Energi- og miljøkomiteen den 19. mai i fjor. Her var Heikki Holmås fra SV saksordfører, og i komiteen satt bl.a. Rasmus Hansson fra MdG og Ola Elvestuen fra Venstre. I dette komiteearbeidet framsto de fleste partiene tilsynelatende med ønske om å framstå som miljøvennlige ved å signalisere økt bruk av juridiske virkemidler for å begrense eller hindre hogst, uten tanke på at dette vil kunne innebære en alvorlig svekkelse av skogens muligheter for å bidra til det grønne skiftet og til å løse den globale klimautfordringen. Komiteens flertall ble enig om et mål om 10 % vern av skog.

Meldingen kom ellers med ukritiske signaler om omfattende bruk av virkemidlene prioriterte arter og utvalgte naturtyper. Dette betyr økt risiko for restriksjoner uten erstatning for grunneier. Vår holdning er at de aller fleste skoglevende arter allerede i dag ivaretas på en mer hensiktsmessig måte gjennom våre nøkkelbiotoper. Vi har i det minste fått gjennomslag for at naturtyperegistrering må kvalitetssikres og at grunneier skal holdes orientert og varsles før og etter nye registreringer.

Naturvernorganisasjonene har prøvd å få inn 10 % vern av det produktive skogarealet. Dette har de ikke lyktes med. I forbindelse med behandlingen av Skogmeldingen slo Næringskomiteen fast at 10 % vernet gjelder inntil 10 % av totalt skogareal og skal baseres på offentlig eid skog og på frivillig vern av privateid skog.

Det ble gjort forsøk på å få inn forbud mot hogst av skog eldre enn 160 år under behandlingen av Naturmangfoldmeldingen. Dette ble avvist av et flertall på Stortinget, men det blir gjennomført kartlegging av all skog eldre enn 160 år. Det vil kreve tett og samkjørt oppfølging, for å motarbeide det som kan synes som et åpenbart neste trekk.

Forsøket på å få inn meldeplikt ved hogst, gjeninnføring av INON som forvaltningsverktøy og ny nasjonalparkplan ble også avvist av flertallet i den politiske behandlingen av Naturmangfoldmeldingen.

Friluftsmeldingen

Friluftsmeldingen ble behandlet av Energi- og miljøkomiteen den 13. oktober 2016. Her legges det opp til kartlegging av verdifulle friluftsområder. Kartleggingen skal skje i regi av den enkelte

kommune og skal gjennomføres fram til 2018. Aktuelle friluftsområder skal kartlegges etter klasse A, B, og C. Klasse A skal registrert som viktig og skal sikres.

Det legges opp til tett involvering av frivillige organisasjoner. Grunneierperspektivet er dessverre fullstendig fraværende, og akkurat her ligger det største ankepunktet mot Friluftsmeldingen. Hovedmålet er å sikre befolkningen økte muligheter til friluftsliv, hvilket i utgangspunktet er prisverdig. Men det glemmes at norske skogeiere har lang tradisjon for å samarbeide godt med friluftslivets organisasjoner.

Regjeringen ser ikke ut til å anerkjenne at grunneierne har vært og er en viktig premissgiver for friluftslivet i Norge. Allemannsretten utvides på bekostning av grunneierretten. Sykling og ridning vil bli tillatt på hele utmarksarealet uten grunneiers samtykke.

Proessen med Friluftsmeldingen minner litt om prosessen med registrering av naturtyper. Denne begynte også tilsynelatende uskyldig, men har fått store konsekvenser for enkelte grunneiere. Det er viktig at vi engasjerer oss i å følge opp dette og at også lokalorganisasjonen engasjerer seg lokalt for å ivareta grunneierens interesser !

Ulvesaken og demonstrasjoner foran Stortinget

Det er ikke så vanlig at Mjøsen Skog går i demonstrasjonstog, men vi har protestert på at Regjeringen ikke fulgte opp Stortingets rovdyrforlik vedrørende ulv. Statsrådets vedtak rett før jul ble opplevd som både overraskende og provoserende. Vi støttet derfor demonstrasjonene i Oslo for at regjeringen skal følge opp rovdyrforliket i Stortinget. Dette var altså markeringer for gjennomføring av et stortingsvedtak og mot at miljøvernministeren på svakt juridisk grunnlag satte stortingsflertallet til side.

Årets resultat

Årets resultat i Mjøsen Skog SA er styret fornøyd med. Vi har dyktige fagfolk som skaper god drift og som gir resultater. I tillegg har Moelvens positive utvikling fortsatt og har gitt viktig bidrag gjennom utbytte. Styret foreslår at andelskapital og tilleggskapital forrentes med hhv. 3,5% og 4,5 %. Dette er den klart høyeste avkastningen på andelskapital og tilleggskapital innen skogeiersamvirket for fjoråret.

Det er mange som deler æren for årets resultat. Først og fremst takk til deg, Erik, for stor innsats og godt lederskap, for faglig styrke, reflektert grundighet og lugn, hyggelig ryddighet. Erik er inne i sitt siste år som administrerende direktør i Mjøsen Skog. Ved årsskiftet trer han ut av rekkene, og vi mister en sterk og samlende, meget vel ansett daglig leder – både faglig og sosialt. Vi skulle gjerne sett at Erik kunne fortsatt en del år til, men slik er det, og det må vi forholde oss til. Jeg kan allerede si at Erik vil bli savnet i Mjøsen Skog. Vi er imidlertid godt i gang med prosessen for å rekruttere ny administrerende direktør i Mjøsen Skog.

Takk også til Mjøsen Skogs gode og dyktige medarbeidere i administrasjonen på Lillehammer og ute i felten.

Så vil jeg takke dere i lokalorganisasjonen for avgjørende innsats. Dere, sammen med skogbrukslederne ute, er limet i den virksomheten vi driver. Det er viktig at dere gir oss innspill på hvor vi kan gjøre vår operative virksomhet og samhandling smartere og bedre.

Sist, men absolutt ikke minst, vil jeg takke styrekollegiet for godt, aktivt og konstruktivt samarbeid.

Takk alle sammen !